

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Jacek Kościelniak**

Warszawa, dnia 29 grudnia 2010 r.

KOB-4101-04-01-S/2010

**Pan
gen. brygadier Wiesław Leśniakiewicz
Komendant Główny
Państwowej Straży Pożarnej**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Komendzie Głównej Państwowej Straży Pożarnej kontrolę przygotowania jednostek krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego do prowadzenia czynności ratowniczych na wysokości.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 4 listopada 2010 r., na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuję Panu Komendantowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień, działania Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej w zakresie przygotowania jednostek krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego do prowadzenia czynności ratowniczych na wysokości.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia i oceny cząstkowe.

1. Organizacja krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego w kontekście zapewnienia możliwości realizacji czynności ratowniczych na wysokości.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia zorganizowanie krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (KSRG) w zakresie przygotowania do prowadzenia czynności ratowniczych na wysokości. W strukturze KSRG powołano i rozlokowano na obszarze kraju

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

24 specjalistyczne grupy ratownictwa wysokościowego PSP, wykorzystujące techniki alpinistyczne, śmigłowce i inny sprzęt specjalistyczny. Działania ratownicze na wysokości realizowały również pozostałe jednostki KSRG, posługując się technikami standardowymi.

Kontrola wykazała, że Komenda Główna PSP nie przygotowała procedur prowadzenia i koordynacji działań ratowniczych w przypadku powstania zdarzeń o charakterze masowym w budynkach średniowysokich, wysokich, wysokościowych i innych obiektach wysokich uznając, że procedury o charakterze powszechnym, mające zastosowanie do ogółu zdarzeń, są wystarczające. W ocenie NIK zagrożenia występujące w budynkach średniowysokich, wysokich, wysokościowych i innych obiektach wysokich, z uwagi na swój charakter i liczbę przebywających w nich osób, jak również dość powszechnie występujące utrudnienia dojazdu i dostępu do miejsca zdarzenia, stwarzają prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzeń o charakterze masowym i z tego względu istnieje potrzeba opracowania i wprowadzenia do stosowania szczególnych procedur prowadzenia i koordynacji działań ratowniczych w tych obiektach.

Ustalono, że budynki średniowysokie, wysokie, wysokościowe i inne obiekty wysokie objęto nadzorem służb kontrolno-rozpoznawczych Państwowej Straży Pożarnej w zakresie przestrzegania w nich przepisów przeciwpożarowych, m.in. w celu niedopuszczenia do zagrożenia życia ludzi. W wyniku działań prewencyjnych stwierdzano nieprawidłowości dotyczące m.in. instalacji wodociągowych przeciwpożarowych, stanu dróg ewakuacyjnych i oznakowania znakami bezpieczeństwa, warunków ewakuacji, stanu instalacji użytkowych, stanu dojazdów pożarowych do obiektów oraz zaopatrzenia wodnego. W ocenie NIK, liczba i rodzaj stwierdzanych nieprawidłowości, wskazują na potrzebę dokonywania kompleksowych analiz zagrożeń w przypadku powstania zdarzeń o charakterze masowym w celu wypracowania stosownych procedur prowadzenia działań.

W latach 2008-2010 (I półrocze) poszczególne komórki organizacyjne KG PSP przeprowadzały w jednostkach PSP planowe inspekcje i kontrole, obejmujące swoją tematyką przygotowanie do prowadzenia działań ratowniczych na wysokości. Formułowane wnioski i uwagi były realizowane przez zobowiązanych komendantów.

Komendant Główny PSP monitorował również stan przygotowania jednostek ochotniczych włączonych do KSRG. Informacje te gromadzono w Systemie Wspomagania Decyzji (SWD-ST), do którego dane merytoryczne były wprowadzane i uaktualniane przez komendantów powiatowych/miejskich PSP.

2. Przygotowanie kadr jednostek krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego w zakresie kwalifikacji niezbędnych do realizacji czynności ratowniczych na wysokości.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia funkcjonowanie w Państwowej Straży Pożarnej systemu szkolenia, który przygotowuje kadrę PSP i członków OSP m.in. do prowadzenia czynności ratowniczych na wysokości. Kontrola wykazała, że system szkolenia funkcjonariuszy PSP zapewniał bieżącą realizację potrzeb na poziomie podstawowym. Natomiast ze 103.448 członków OSP, na dzień 30 czerwca 2010 r. przeszkolono 73%, a 27%, tj. 28.394 członków oczekiwało na przeszkolenie.

W zakresie wyszkolenia specjalistycznego, 87% strażaków-operatorów drabin mechanicznych i podnośników hydraulicznych zostało już przeszkolonych, a 1.716 funkcjonariuszy PSP, tj. 13% oczekiwało na przeszkolenie. Spośród członków OSP włączonych do KSRG na przeszkolenie oczekiwało 201 osób, tj. 20,7%.

Nie zrealizowano jeszcze potrzeb szkoleniowych w zakresie ratownictwa wysokościowego (kursy specjalistyczne ratowników wysokościowych oraz ratowników śmigłowcowych), bowiem na kursy specjalistyczne oczekiwało 678 funkcjonariuszy PSP (tj. 36% potrzeb) oraz 321 (tj. 82%) członków OSP włączonych do KSRG.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę Pana Komendanta na powszechnie stosowaną w PSP praktykę mianowania funkcjonariuszy na stanowiska służbowe nie występujące w strukturze organizacyjnej jednostek. Według stanu na dzień 30 czerwca 2010 r. w Państwowej Straży Pożarnej służbę na stanowiskach nie występujących w strukturze jednostek pełniło 13.794 funkcjonariuszy, tj. 45% ogółu zatrudnionych, a w Komendzie Głównej PSP 49 funkcjonariuszy, tj. 21,7% ogółu zatrudnionych. Należy zaznaczyć, że w regulaminach organizacyjnych jednostek przyjęto strukturę stanowiskową zapewniającą realizację ich zadań ustawowych, wobec czego wymagania kwalifikacyjne powinny być przestrzegane.

3. Wyposażenie jednostek krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego w sprzęt i środki niezbędne do realizacji czynności ratowniczych na wysokości.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli przygotowanie sprzętowe do realizacji czynności ratowniczych na wysokości nie było jeszcze wystarczające, pomimo zakończenia wieloletniego programu modernizacji PSP. W zakresie wyposażenia JRG PSP, na 27 pozycji sprzętowych ujętych w normatywie jedynie w 4 pozycjach stan posiadania był zgodny lub przekraczał ilość normatywną. W pozostałych 23 pozycjach występowały braki wynoszące np.: 69% potrzeb normatywnych w przypadku skokochronów 2 kategorii, 65% - generatorów piany lekkiej, 63% - linkowych urządzeń ratowniczych, 35% - samochodów rozpoznawczo-ratowniczych. W zakresie wyposażenia specjalistycznych grup ratownictwa wysokościowego

na 56 pozycji sprzętowych ujętych w normatywie tylko w 11 pozycjach stan posiadania był zgodny lub przekraczał ilość normatywną. W pozostałych 45 pozycjach występowały braki. W grupie wyposażenia w sprzęt, pojazdy i środki techniczne do ratownictwa na 18 pozycji sprzętowych ujętych w normatywie we wszystkich występowały braki w ilości do 91% potrzeb normatywnych - w przypadku lekkiego samochodu dowodzenia i łączności, 38% - skokochronu kategorii 1, 27% - kamery termowizyjnej, 40% - namiotu ewakuacyjnego, 33% - samochodu ratownictwa wysokościowego, 5,5% - samochodu specjalnego z drabiną mechaniczną lub podnośnikiem hydraulicznym.

Ponadto stwierdzono, że część użytkowanych samochodów z drabinami mechanicznymi i podnośnikami hydraulicznymi była użytkowana dłużej niż ustalony przez Komendanta Głównego PSP maksymalny czas eksploatacji, co dotyczyło 45% samochodów z drabinami mechanicznymi oraz 22% podnośników hydraulicznych.

W ocenie NIK, braki w wyposażeniu sprzętowym ograniczają efektywność prowadzonych działań ratowniczych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań zapewniających:

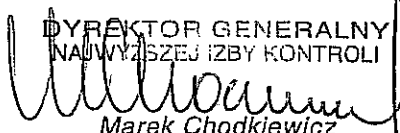
- dokonanie kompleksowych analiz zagrożeń o charakterze masowym w budynkach i obiektach wysokich, ze szczególnym uwzględnieniem sposobów eliminacji nieprawidłowości utrudniających prowadzenie czynności ratowniczych;
- opracowanie procedur działań ratowniczych w przypadku powstania zdarzeń o charakterze masowym w budynkach średniowysokich, wysokich, wysokościowych i innych obiektach wysokich;
- zintensyfikowanie działalności szkoleniowej w zakresie szkolenia podstawowego członków OSP oraz szkoleń specjalistycznych;
- przestrzeganie regulaminów organizacyjnych jednostek PSP w zakresie struktury etatowej stanowisk i wymogów kwalifikacyjnych;
- uzupełnienie wyposażenia jednostek w sprzęt i środki techniczne niezbędne do prowadzenia działań ratowniczych na wysokości.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Komendanta o przedstawienie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 62 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, Panu Komendantowi przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania uchwały Kolegium NIK.

W/2

DYREKTOR GENERALNY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI

Marek Chodkiewicz